

Zápis – obhajoba dizertační práce Mgr. Eduard Fernández Couceiro
Konání: 20. 6. 2018
V oboru: informační věda

Dizertační práce

Název: Pronikání renesance a humanismu do české knižní kultury

přítomní dle prezenční listiny:

- *Jména přítomných členů komise: doc. RNDr. Jiří Souček, DrSc. (předseda komise), doc. PhDr. Rudolf Vlasák, prof. RNDr. Jiří Ivánek, CSc., PhDr. Barbora Drobíková, Ph.D., doc. PhDr. Michal Stehlík, Ph.D.*
- *Jména přítomných školitele/oponentů: prof. PhDr. Jiří Pelán, Ph.D. (oponent), Mgr. Ota Halama, Th.D. (oponent), doc. PhDr. Petr Voit, CSc. (školitel)*
- *Jména nepřítomných členů, školitele/oponentů: Jaroslava Kašparová, Dr. (konzultant)*

Předseda komise zahájil obhajobu dizertační práce

Školitel představil doktoranda a seznámil komisi s uchazečem a jeho dizertační prací.

Kandidát přednesl strukturu práce.

Cíl práce: zkoumání procesu pronikání humanismu a renesance do české knižní kultury od zavedení knihtisku až po rok 1547. Kriticky se staví proti převažující interpretační linii, vedoucí od národního obrození až po marxistickou literární vědu, která se snažila za každou cenu uchovat velkolepý obraz 16. století jako „zlatého věku“.

Výsledky práce

Kandidát konstatuje následující výsledky z hlediska poznání dobové knižní kultury:

- tradovaná velkolepá inscenace humanismu a renesance neodpovídá do poloviny 16. století reálnému literárnímu ani tiskařskému provozu
- všudypřítomná náboženská otázka fungovala jako zábrana proti literárním, uměleckým a typografickým novotám
- do konce třicátých let 16. století humanistický a renesanční kánon (literární, textově-kritický, ilustrační, typografický) reflektoval situaci v českých zemích, které tehdy v mnoha ohledech zaostávaly za Západem

Předseda komise vyzval 1. oponenta k přednesení posudku:

Práce je velmi přínosná, přináší nové poznatky v dané oblasti. Oponent poukázal na oprávněnou kritiku koncepce národního humanismu, která nebrala v úvahu, že české země v důsledku husitství na rozdíl od západních zemí nepřevzaly sekulární žánrový systém a ve vztahu k Evropě nebyla situace v Čechách synchronní. Východiskem práce byla analýza dobové knižní produkce a čtenářské recepce, která nebyla zatížena dřívější badatelskou preferencí měšťanů před šlechtici, českojazyčné produkce před cizojazyčnou apod. Oponent namítá, že v rozporu s vyzněním práce někteří badatelé nepodléhali kritizovaným ideologickým schémátům. Pokud jde o pojem národní humanismus, domnívá se, že je možné jej užívat, byť je v českém kontextu zatížen akcenty, které neodpovídají minulé skutečnosti. Jádrem práce je podle oponenta třetí kapitola, která je faktograficky velmi bohatá. K hledisku kulturních dějin přidává knihopisný pohled a rozbíjí literárně historická klišé. Závěry práce

považuje za nezpochybnitelné a doporučuje práci k publikaci. Upozorňuje na příliš polemicky vyhocené formulace, v některých případech nepodložené.

Práci oponent doporučuje k obhajobě.

Předseda komise vyzval k přednesu druhého posudku:

Oponent, který se zabývá církevními dějinami, upozorňuje na oprávněnou kritiku pojmu konfesionalizace v práci. Kritizuje tradiční hodnocení rozdělení církevní scény převzaté do práce ze staršího bádání a nezohlednění moderních badatelských trendů v této oblasti. Zaměření na recepci renesance a humanismu podle oponenta někdy vede k tomu, že se v práci ztrácí zřetel k celku. Oponent to dokládá na příkladu pojetí humanisty Racka Doubravského v práci.

Práci oponent doporučuje k obhajobě.

Předseda vyzval kandidáta k reakci na posudky.

Oponent považuje námítky zformulované v posudcích za velmi přínosné pro úpravu práce před publikací. Ocenil připomínky formulované jak z hlediska literární vědy, tak z hlediska církevních dějin. Je si vědom, že některé jeho interpretace jsou zpochybnitelné a považuje svou práci především za podnět k diskusi.

V odpovědích kandidát obhájil své postoje.

Předseda komise vyzval k obecné diskusi

Doc. Stehlík vyjádřil uznání pro způsob, jakým doktorand popsal formování diskursu v raném novověku. Prof. Ivánek namítl, že kromě samotné bohemikální knižní produkce existovala i možnost seznámit se se zahraniční produkcí, ať už při cestách nebo v podobě importů. Dále byl diskutován kontrast mezi italským a českým prostředím doby renesance a přetrvávání některých tradičních pojetí minulosti národa a jeho písemnictví od obrozeneckých dob do současnosti.

V diskusi kandidát vypořádal všechny námítky vztažené k jeho práci.

Předseda komise poděkoval všem zúčastněným a uzavřel veřejnou část obhajoby.

Hlasování

Členové komise – počet hlasujících - 5, *souhlasilo* 5; *nesouhlasilo*: 0

Skrutátor – PhDr. Barbora Drobíková, Ph.D.

Správnost zápisu potvrzují:

doc. RNDr. Jiří Souček, DrSc.

PhDr. Barbora Drobíková, Ph.D.